

Fakta om droger

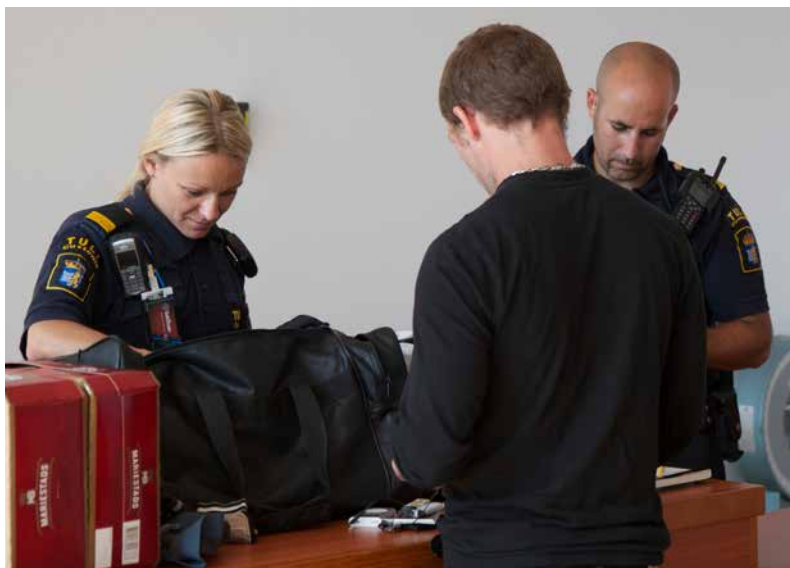

Tullverket

– förenklar det legala och förhindrar det illegala

Tullverket är en statlig myndighet som kontrollerar flödet av varor in och ut ur Sverige, säkerställer konkurrensneutral handel och bidrar till ett säkert samhälle. Vi förenklar den legala handeln och förhindrar den illegala genom att erbjuda smidiga tullrutiner för utrikeshandeln, en enkel gränspassage för resande och ett effektivt gränsskydd.

Vi är strategiskt placerade utmed Sveriges gränser och förhindrar att narkotika, vapen, alkohol och andra varor olovligt förs in eller ut ur Sverige. Tullverket prioriterar insatser mot narkotikasmuggling, storskalig alkohol- och tobaksmuggling samt ekonomisk brottslighet. Vi samverkar med andra myndigheter och aktörer i och utanför Sverige för att bedriva en effektiv brottsbekämpning.

Samverkan

– nyckeln i kampen för ett drogfritt samhälle

Kampen mot narkotikan förs inte enbart vid landets gränser. Den utkämpas på olika sätt av myndigheter, företag eller privatpersoner.

Samverkan mot tullbrottslighet (SMT)

Tullverket samarbetar med näringslivet genom SMT-överenskommelser. Vi får på detta sätt fler ögon och öron till hjälp i kampen mot organiserad gränsöverskridande tullbrottslighet vilket förebygger och förhindrar att företag blir utnyttjade i sina gods- och trafikflöden. Ju mer information Tullverket får om misstänkt tullbrottslighet desto mindre blir störningarna i de legala trafikflödena.

Myndigheter i samverkan

Tullverket samverkar med flera andra myndigheter och aktörer, bland annat Polisen, Statens Folkhälsoinstitut, Giftinformationscentralen och Läkemedelsverket. En gemensam uppgift är att observera trender och tendenser samt dokumentera skadeverkningar, spridning och intresse när det gäller nya preparat som kan vara skadliga och bör bli föremål för klassning som narkotika eller hälsofarlig vara.

Ökad kunskap motverkar missbruk

Att stoppa smugglingen av narkotika och att ingripa mot den organiserade smugglingen av alkohol har högsta prioritet inom Tullverkets brottsbekämpning. Som ett led i detta arbete vill vi öka kunskapen om droger och deras effekter. Vår förhoppning är att denna skrift ska kunna ge dig tillräcklig basinformation kring droger och missbruk, för att vi tillsammans ska kunna bidra till ett drogfritt samhälle.

Vuxenrollen

– ditt engagemang har betydelse

Som vuxen är det bra om du är restriktiv med att servera alkohol till tonåringar, eftersom det kan bidra till att tonåringarna blir mer återhållsamma med alkohol, tobak och andra droger.

Det är viktigt att du som vuxen reagerar om du misstänker att tonåringar i din omgivning använder eller riskerar att komma i kontakt med droger. Ju tidigare ett missbruk uppmärksammas, desto kortare är vägen tillbaka till ett liv utan droger.

Ungdomar som avstår från att röka cigaretter och dricka alkohol löper mindre risk att komma i kontakt med narkotika och missbruk. Ett haschmissbruk börjar ofta med cigarettökning och den första kontakten med narkotika sker ofta under påverkan av alkohol.

Våga prata och lyssna!

I tonåren betyder vännerna mycket och olika former av grupstryck påverkar de val som unga människor gör. Det är nästan alltid en vän som erbjuder droger, vilket gör att valet inte bara handlar om att ta droger eller inte. Det är därför mycket viktigt att tala med tonåringarna om hur de kan hantera situationer där det förekommer droger. Glöm inte heller vikten av att lyssna.

Under puberteten sker naturligt förändringar i tonåringars sätt att vara, men ett ändrat uppförande kan också vara ett tecken på drogmissbruk eller kriminalitet. På nästa sida hittar du ett antal kännetecken som är vanliga hos ungdomar som börjar missbruka droger. Det är viktigt att du vågar fråga och lyssna samt försöker förstå vad som händer i personens liv innan du drar egna slutsatser.

Vad ska jag vara uppmärksam på?

- Skolk
- Nya kamrater, som inte gärna låter sig presenteras
- Lögner och försvarande av den nya situationen, både vad gäller droger och kamrater
- Förändringar i humöret
- Nya vanor, sena nätter, mindre kontakt med hem och familj, allt mer kontakt med nya kamrater
- Tappat intresse för gamla fritidsintressen
- Stölder
- Besök på hemsidor med drogliberal propaganda, forum där droger diskuteras eller hemsidor där drogliknande preparat som kan leda till beroende säljs
- Intresse för subkulturer som kan förknippas med droger
- Återkommande postavier eller försändelser där avsändaren är anonym eller oklar
- Saker relaterade till droger som pipor, injektionsverktyg, försäljningslistor, förvaringsaskar, små kuvert, tomma medicinkapslar, citronsyra, plast- eller aluminiumfolie, sugrör, vågar, papper till rulltobak, knivar med bränd egg, rökelse (för att dölja cannabisdoft).

Vart kan jag vända mig?

- Skolpersonal
- Socialtjänsten
- Läkemedelsverket
- Statens folkhälsoinstitut
- FMN, Föräldraföreningen mot narkotika, eller liknande anhörigförening som finns på flera håll i landet
- Självhjälpsgrupper
- Missbruksvården

Mer information om Tullverkets förebyggande arbete mot droger finns på www.tullverket.se.

Cannabispreparat

De vanligaste cannabispreparaten är hasch och marijuana. Alla cannabispreparat innehåller det narkotiska ämnet delta-9-tetrahydrocannabinol (THC). Detta ämne är fettlösligt och stannar i kroppens fettvävnader lång tid efter användandet. Cannabispreparat stimulerar indirekt hjärnans belöningssystem och missbrukaren känner sig avslappnad och upplever en behaglig känsla av välmående.

Skador

Sämre minne, koncentrationssvårigheter och sömnrubbningar. Problem med koordinationen. Amotivationsyndrom förekommer också, det vill säga inaktivitet och bristande förmåga att ta initiativ. På grund av att THC lagras i fettvävnaderna under lång tid finns risk för plötsliga återrus, så kallade flashbacks. Dessa effekter kan vid långvarigt och intensivt missbruk av cannabis även framkalla mer eller mindre ihållande psykosliknande tillstånd som kan hålla i sig under flera dagar.

Cirka 89 kilo cannabisharts som Tullverket tog i beslag vid Öresundsbron. Narkotikan låg i två lönnutrymmen i golvet på en personbil.

Hasch och marijuana

Utseende och lukt

Hasch är kåda som blandas med bindemedel och pressas till kakor som oftast är bruna eller svarta. Marijuana är torkade blad, blommor och andra små delar från cannabisplantan. Hasch och marijuana luktar sötaktigt, som rökelse eller bränt gräs.

Användningsätt

Det vanligaste är att hasch och marijuana röks. Men det kan också ätas i bakverk.

Tecken på missbruk

Den som missbrukar cannabis får ofta röda ögon, stora pupiller och en intensiv längtan efter sötsaker. Reflexerna blir långsammare och rörelserna osäkra. Pulsen höjs och munnen blir torr. Huvudvärk, yrsel och illamående är vanligt. Uppfattningen om tid och rum förvanskas. Minnet försämras liksom förmågan till koncentration och inläring.

Centralstimulerande medel

Till denna grupp räknas preparat som amfetamin, kokain, koka, metamfetamin och kat. Dessa droger stimulerar det centrala nervsystemet, hjärtat slår fortare, blodtrycket stiger, syreupptaget ökar och vakenheten höjs väsentligt.

Skador

Hjärtat arbetar fortare hos den som missbrukar centralstimulerande medel. Det kan bland annat leda till höjt blodtryck och höjd kroppstemperatur, som i sin tur kan öka risken för hjärtinfarkt och hjärnblödning. Risken ökar om missbrukaren befinner sig på en varm plats eller är mycket fysiskt aktiv så att han eller hon blir uttorkad.

Vid missbruk av centralstimulerande droger riskerar missbrukaren att tömma kroppen på den egna signalsubstansen för belöning, vilket kan resultera i depression. Tänderna skadas ofta genom att saliven blir seg och klistrig och inte längre skyddar mot karies. Infektionsrisken är stor om drogen injiceras.

Psyket påverkas och aggressivitet, förvirring, förföljelsetankar, paranoia och depressioner är vanligt hos den som missbrukar centralstimulerande medel.

Cirka 2,5 kilo metamfetamin som Tullverket tog i beslag i Göteborg. Metamfetaminet låg förpackat i 15 förseglade konservburkar.

Amfetamin och metamfetamin

Amfetamin och metamfetamin är centralstimulerande medel som påverkar kroppens centrala nervsystem. Båda tillverkas syntetiskt. Metamfetamin är 4–5 gånger starkare än amfetamin och ger ett starkare rus. Det är starkt beroendeframkallande och bryter snabbt ner kroppen.

Utseende och lukt

Amfetamin förekommer som pulver och tabletter. Vanligtvis är preparaten vita, men de kan också vara ljusst gula, bruna eller grå beroende på vilka kemikalier som använts vid tillverkningen. Lukten beror till stor del på framställningsprocessen, men vanligtvis luktar amfetamin blommor, aceton eller har en unken doft.

Metamfetamin i pulverform liknar amfetamin men omgjort för att rökas är det ”knastertorrt” och genomskinligt. Lukten liknas vid katturin.

Användningssätt

Amfetamin kan ätas, sniffas, drickas eller injiceras. Metamfetamin kan tas på samma sätt som amfetamin men även rökas.

Tecken på missbruk

Pupillerna är kraftigt vidgade hos den som missbrukar amfetamin. Kroppstemperaturen höjs och svettningar förekommer. Munnen blir torr och aptiten försämras vilket leder till viktminskning. Den som missbrukar amfetamin är ofta rastlös, stressad, aggressiv och hyperaktiv. Sömnproblem är vanliga. Omdömet avtrubbas och hämningarna minskas.

Kokain

Kokain ingår liksom amfetamin i en grupp narkotiska ämnen som stimulerar kroppens centrala nervsystem. Kokain framställs ur kokabuskens blad.

Utseende och lukt

Kokain ser ut som ett gulvitt pulver eller vita kristaller. Lukten är bitter och obehaglig. Lukten kan också påminna om bensin.

Användningssätt

Missbrukaren sniffar, injicerar eller röker kokainet.

Tecken på missbruk

Den som missbrukar kokain blir ofta aggressiv, rastlös, stressad och hyperaktiv. Pupillerna är kraftigt vidgade. Kroppens temperatur höjs och svettningar förekommer. Munnen blir torr och aptiten försämras. Viktminskning är vanligt. Sår i näsan och blödningar är vanligt, liksom kronisk hosta och andningssvårigheter. Hjärtinfarkt med hjärtstillestånd som följd kan förekomma. Sömnproblem är också ett vanligt tecken på kokainmissbruk.

Kat

Kat är ett centralstimulerande och aptitdämpande preparat vars rus påminner om amfetaminets.

Utseende och lukt

Kat är delar av växten *Catha edulis*. Växten har gröna blad och stjälkar som är rödaktiga.

Användningsätt

De finare stjälkarna, samt bladen på växten, tuggas. Kat kan också drickas som te eller rökas.

Tecken på missbruk

Den som missbrukar kat hamnar ofta i så kallade intensivperioder precis som amfetaminmissbrukaren. Missbrukaren upprepar sitt intag med endast några timmars mellanrum under flera dagar. Under ruset är pupillen vidgad och reagerar långsamt på ljus. Pulsen höjs och andningen ökar. Kroppstemperaturen stiger och missbrukaren svettas mycket. Förhöjd självuppfattning, pratsamhet och rastlöshet är vanligt. Men även retlighet, aggressivitet, förvirring och förföljelsetankar är frekvent.

Hallucinogena droger

Hallucinogena droger kan förvränga missbrukarens sinnesintryck och i höga doser framkalla hallucinationer. Hallucinogener förekommer naturligt i växtriket, oftast i svampar, eller tillverkas syntetiskt i laboratorier som ecstasy, LSD och så kallade bokstavspreparat.

Skador

Hallucinogener påverkar kroppen på komplicerade sätt som är svåra att förutsäga. Överansträngning, värmeslag, medvetlöshet, njur- och leverskador är vanligt. Akuta och kroniska psykiska skador förekommer liksom olika fysiska skador som följd av olycksfall under rus.

PET-flaskor med 180 236 ecstasytabletter som Tullverket tog i beslag i Trelleborg. Flaskorna låg gömda i bensintankarna på två personbilar.

LSD

Preparatet lysergsyredietylamid (LSD) är en syntetiskt framställd hallucinogen drog som förvrider sinnesintryck och förmågan att uppfatta verkligheten. LSD är utvecklat ur en syra som finns naturligt i vissa svampar.

Utseende och lukt

LSD är små vita kristaller, knappt synliga för ögat, utan karaktäristisk lukt. För att bättre kunna hantera drogen droppas LSD på läskpapper. Pappren har ofta roliga och fantasirika motiv. LSD förekommer också i form av tabletter, så kallade mikrodots, eller droppas som lösning på sockerbitar eller frimärken.

Användningssätt

LSD läggs på tungan.

Tecken på missbruk

Stora pupiller, förvirrat beteende, kraftiga humörsvingningar, psykoser och blockering av smärta. Fysiska skador som följd av olyckor under drogpåverkan.

Ecstasy

Ecstasy är en syntetisk drog. Den är både hallucinogen och centralstimulerande. Ecstasy missbrukas ofta i festsammanhang.

Utseende och lukt

Ecstasy förekommer vanligtvis som tabletter i olika färger och former, ofta präglade med olika tecken och symboler. Ecstasy saknar karaktäristisk lukt.

Användningssätt

Ecstasy tas i tablettform, som pulver och undantagsvis som kristaller.

Tecken på missbruk

Stora, fixerade och långsamma pupiller, överdriven törst, ökad hjärtverksamhet, förhöjd kroppstemperatur och sömnrubbingar. Känsломässig öppenhet, eufori och överdriven kärleksfullhet till sin omgivning.

Opioider

I hjärnan finns opioidreceptorer. Dessa är mottagare för kroppens eget smärtstillande hormon endorfin, men påverkas också av ämnen som tillförs utifrån. Opioider är samlingsnamnet på sådana ämnen. Opiater är samlingsnamnet för preparat som härleds direkt ur opiumvallmo. Opium, morfin och heroin är några preparat som ingår i gruppen. Det finns även syntetiskt framställda preparat med liknande effekter.

Skador

Opiater försämrar immunförsvaret vilket ökar risken för infektionssjukdomar. Dessutom kan andningen förlamas vilket kan leda till döden.

Bilden visar 18,2 kilo opium som Tullverket tog i beslag vid Öresundsbron. Narkotikan låg väl dold i fyra schackbord.

Heroin

Heroin utvinns ur opiumvallmo. Drogen är mycket starkt beroende-framkallande och har en kraftigt dämpande effekt på kroppens centrala nervsystem.

Utseende och lukt

Heroin förekommer som vitt, gråaktigt eller brunt pulver med en bitter, unken lukt som kan påminna om ättika.

Användningssätt

Heroin kan injiceras, rökas eller snusas.

Tecken på missbruk

Små pupiller som knappt alls reagerar på ljusförändringar, låg hjärtverksamhet, långsam andning, slapp muskulatur, förstoppning, och injektionsmärken på kroppen. Kroppen bedövas och motoriken försämras. Den som är påverkad av heroin är svår att få kontakt med.

Bokstavsdroger

En mängd olika preparat med narkotikaliknande effekter säljs via internet. Några av dem är klassade som narkotika eller hälsofarlig vara, andra är ännu inte klassificerade. Preparat som löpande ändrar sin sammansättning för att undgå klassning brukar kallas designade droger (Designer Drugs) eller RC-droger (research chemicals). Exempel på denna variant av droger, som blivit klassade, är BDB, 2C-C, AcO-DIPT och ett flertal så kallade naturpreparat.

Utseende och lukt

Preparaten förekommer i form av pulver, kristaller, flytande, som växtextrakt, kapslar eller tabletter i varierande färger.

Användningssätt

Det finns flera sätt att missbruka bokstavsdroger. De sväljs, dricks, snusas och injiceras. Växtextrakt bryggs till te eller röks och inhaleras.

Tecken på missbruk

Pupillförändringar, förhöjd kroppstemperatur, uttorkning, kramper, förvirring, oregelbunden hjärtrytm, synhallucinationer och mevetlöshet.

Skador

Biverkningar i form av beroenderisk och långsiktiga skadeverkningar är inte tillräckligt utforskade. Då vissa preparat kan ha en fördröjd effektverkan är risken för överdosering stor.

Läkemedel

Läkemedel och narkotika överlappar många gånger varandra. Läkemedel ska endast användas i medicinskt syfte, ordinerat av läkare. Användning i berusningssyfte är att betrakta som drogmissbruk.

Skador

Vid missbruk av läkemedel finns alltid risk för feldoseringar. Dessa kan leda till minnesluckor, medvetlöshet och i värsta fall andningsstillstånd eller hjärtsvikt med dödsfall som följd. Risken för feldoseringar och skador ökar dessutom i takt med att förfälskade läkemedel sprids allt mer, exempelvis via internethandel.

Tecken på missbruk

Gruppen läkemedel är mycket stor. Missbruket kan variera oerhört mycket. Allt från lugnande till uppiggande preparat kan missbrukas.

Om någon är akut läkemedelsförgiftad, kontakta alltid giftinformationen via 112.

Har du frågor om olika läkemedel, kontakta läkare, vårdcentral, apotek eller Läkemedelsverket. Du kan även hitta information på internet, t.ex. på fass.se.

GHB och GBL

GHB (Gamma-hydroxy-butyrat) görs av GBL (Gamma-butyrolakton) som främst används vid industriell rengöring. GHB är en mycket svår doserad drog och det finns en stor risk för överdosering vilket lätt kan leda till dödsfall.

GBL omvandlas i människokroppen till den narkotikaklassade substansen GHB och skadeverkningarna vid intag är de samma.

Utseende och lukt

GHB förekommer oftast som en klar, luktfri vätska, men även som vitt pulver. GBL är liksom GHB en klar vätska men har en mycket karaktäristisk lukt.

Användningssätt

GHB förvaras ofta i PET-flaskor och dricks korkvis.

Tecken på missbruk

Mindre mängder av GBL och GHB ger ett rus som liknar alkoholens. Ruset ger välbefinnande, upprymdhet och ökad sexlust. Vid överdosering inträder dåsighet och sömnhet, sänkt puls, frätskador i munnen, minnesluckor och muskelkramp. Kräkningar, huvudvärk och medvetlöshet är vanligt liksom muskelslapphet och ökad känslighet för beröring.

Skador

GHB och GBL är svåra att dosera och biverkningar i form av livshotande förgiftning med medvetlöshet och dödsfall förekommer. I kombination med alkohol ökar risken för allvarliga förgiftningar med bland annat andningsstillestånd som följd.

Hormonpreparat

Anabola steroider och andra hormonpreparat klassas inte som narkotika, men kan påminna om narkotika i sitt sätt att skapa beroende. Preparaten missbrukas ofta i tränings-sammanhang, i dopningssyfte, för att ge snabbare muskeltillväxt, bättre ut-hållighet och ökad prestationsförmåga.

Utseende och lukt

Preparaten förekommer ofta som tabletter eller ampuller, utan karaktäristisk lukt.

Användningssätt

Preparaten kan injiceras, tas som tabletter eller intas i flytande form.

Tecken på missbruk

Snabb muskeltillväxt och viktökning. Den som missbrukar prepa-raten får ofta akne och tunnare hår. Tränings- och kostfixering, personlighetsförändringar och kraftiga humörsvängningar är van-ligt.

Skador

Då kroppen tillförs hormoner i stora mängder rubbas balansen hos flera organ vilket kan få skadliga konsekvenser som försämrad blodcirkulation, leverskador, njursvikt och ödembildning, minskad spermieproduktion samt menstruationsrubbingar.

Vad säger lagstiftningen?

All användning av narkotika, som inte sker i vetenskapligt eller medicinskt syfte, är förbjuden i Sverige.

Förutom att använda och vara påverkad av narkotika är det i Sverige förbjudet att:

- inneha narkotika (även för eget bruk),
- föra in eller ut narkotika över Sveriges gränser,
- tillverka eller odla narkotika,
- sälja, ge bort eller låna ut narkotika,
- framföra ett fordon drogpåverkad.

Preparat som i Sverige är klassat som narkotika, läkemedel eller hormonpreparat men inte är det i annat land (oavsett om det är EU-land eller ej), lyder under de svenska lagarna vid införsel eller hantering av preparatet i Sverige.

De lagar som reglerar detta är:

- Smugglingslagen
- Narkotikastrafflagen
- Lagen om kontroll av narkotika
- Lagen om förbud mot vissa dopningsmedel
- Lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor*
- Lag om straff vid vissa trafikbrott (rattfylleri, drograttfylla)

---

* Hälsofarlig vara – varor som på grund av sina inneboende egenskaper medför fara för människors liv eller hälsa eller kan antas användas i syfte att uppnå berusning eller annan påverkan. Hälsofarliga varor får användas endast för vetenskapligt och industriellt ändamål och endast med särskilt tillstånd från Läke-medelsverket. Exempel på preparat som blivit klassat som hälsofarlig vara, under tiden som de utreds för eventuell narkotikaklassning, är GBL.

Visste du att...

Tullverket och Polisen kan omhänderta en drog som ännu inte klassificerats som narkotika eller hälsofarlig vara. Syftet med detta är att motverka att människor hinner skadas eller dö under tiden från att ett nytt farligt ämne upptäcks till dess att ämnet blir förbjudet att hantera.

Lagen som reglerar detta är lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser.

Vill du veta mer om Tullverkets arbete mot droger?

Vi vill aktivt bidra med information om droger och Tullverkets arbete för att förhindra tillgången till droger. Vi vänder oss i första hand till dig, som i din yrkesroll har kontakt med barn och ungdomar. Det kan vara i rollen som lärare, busschaufför, medlem i en frivilligorganisation som värnar om ungdomar, med flera.

Vi tar upp frågor som rör attityder till droger, tecken som kan tyda på ett drogmissbruk, samt Tullverkets insatser för att förhindra smuggling av droger.

Mer information om Tullverkets arbete hittar du på www.tullverket.se där det också finns kontaktuppgifter.

Box 12854, 112 98 Stockholm
Telefon: 0771-520 520
tullverket.se